

Szerkesztési iroda:
Nagy-Beeskerek,

Zapolya-utca 1-ső szám,
hová a lap szellemi részét illető
minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybeeskerek, Zapolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizeté-
sek és a lap szétküldésére vo-
natkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTAI

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Előfizetési árak:

Egész évre ——— 12 ft.
Félévre ——— 6 „
Negyedévre ——— 3 „
Egy órára ——— 1 „
— Egyes szám ára 4 kr. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetés-
irodáknak.

Megjelenik mindennap

vasár- és ünneppapok kivételével.

Nagybeeskerek, 1897.

XXVI. évfolyam, 100. szám.

Hétfő, május 3.

A háziipar mint a földmives-szocializmus egyik ellenszere.

Nagybeeskerek, május 3.
Lépten-nyomon tapasztaljuk, hogy nem vagyunk még elég praktikus nép. Sok erő hever nálunk parlagon. Nem aknázzuk ki a természet kincseit, nem használjuk föl az emberi erőt és tehetséget. Olyanok vagyunk, mint egy óriás gőzgép melynek mellékszallentüim párolog el az a sok gőz és hajtóerő, melylyel nagy munkát tudnak végezni.

Itt van rá példának a népnek a téli hónapokban való hasznos foglalkoztatása, a népipar és a háziipar kérdése, melyet nem először bolygatok én, de a mióta a közpályán szerencsés vagyok dolgozni, számtalanszor vittem a kérdést az ipar-egyesület fórumai elé, más országos egyesületekbe s a legfelsőbb fórum, a kormány elé is.

Uj buzdítást merítettem ez ügyben, a mikor újból aktuális lett a kérdés és szóba került az alföldi néphez tartozó fehérszínű dolgozóinak és a munkában való részvételüké.

Biz az nagy hiba, hogy vannak családok az országban, melyek két hónapig dolgoznak s tíz hónapon át kenyéren élnek. Két hónapi munka tíz hónapi keresetre normális viszonyok között nem lehet elég.

Foglalkoztatni kell tehát a nép minden számbavehető rétegét, a férfiakat, a nőket, a gyermekeket produktív munkával, hogy a földmives családok télen is találjanak módot a tisztességes keresetre s hogy így az egész évben termeljen és keresen, ne csak becsülettel fönntarthatassa magát, hanem esetleg valamiképp meg is takaríthasson.

Ennek egyik eszköze — és pedig né-

zetem szerint majdnem egyedüli helyes és állandó eszköze — a házi- és népipar. De nehogy félreértsenek, eleve is kijelentem, hogy háziipari dicsőségünket ma már nem alapíthatjuk tulipános ládákra, kacskaringós dohányzacskóra, stylizált szegfüvirágos törülköző kendőkre. Rendes és állandó keresetforrássá kell nevelni a háziipart, hogy az az ország minden vidékén eszköz legyen a nép kezében a tisztességes megélhetés és vagyonszerzés előmozdítására, különösen pedig a földmives-szocializmus enyhítésére, a közelszegényedés megszüntetése és részben a tömeges kivándorlások elkerülésére.

A mezőgazdasági háziipar tehát arra volna hivatva, hogy — mint jeleztem — a mezőgazdaságban foglalkozó munkásoknak abban az időben, a mikor a mezőgazdasággal dolgozunk nincsen, foglalkozást s főleg mellékeresetet biztosítson.

A kenyérlés sok mindenféle bajnak a kuforrása. A parlag munkások foglalkoztatása révén növeljük a nép keresetképességét, szelidítjük erkölcsét s távol tarthatnók a renyhéségből következő számtalan bajtól. Ugy kellene nevelni a mezei munkában élő embereket, hogy a mezei munka legyen a főkeresetük, de ennek megszüntetével is foglalkozzanak munkával s számíthassanak keresetre. Hogy télen is ne csak fogyasztsók, hanem termelők is legyenek.

A munkásoknak olyan népipart kell a kezükbe adni, melylyel az egész család foglalkozni képes és melyet az otthon maradt nép akkor is hálás keresetképpen tűzhet, ha a főkereső családfeje mezei munkára messze elvándorol. Ilyen például a szalmasásfonás, fafaragás, melynél a férfiak, nők és gyermeknek gyakran akad munkája.

A cselédség a háztartási népiparban találhat jutalmazó foglalkozást. A tollfosztást nálunk kicsinylik, a szappanfőzés, tarhonyakészítés csak egyes vidéken divik, a szárított tojás előállítás csak kivételesen ismeretes, a háztartási és gazdasági eszközök (favillák, fakanalak stb.) előállítása szintén csak egyes vidékek speciálisága. Pedig ezek és ezekhez hasonló termelés felkarolása bizony hálás foglalkozást nyújthatna számtalan népes uradalmi cselédségnek.

A kisgazda pedig milyen hálás munkát végezne, — hogy ismét csak példával éljünk — ha az ipar számára félkészterményeket állítana elő, akár a bogár, akár a kádár, akár másféle iparág számára. S ha egy lépéssel tovább menne s ugyan csak a mezőgazdaság számára teremtené elő a szükséges segédeszközöket, hogy csak egy példát említsünk: a gyümölcs-termelő vidéken a gyümölcskosarakat, a tojásexport számára alkalmas kosokat stb.

Gelléri Mór.

HIREK.

Tájékoztató.

Május 10. Közigazgatási bizottság.
Május 10. Schlög r. Antónia hangversenye.
Május 20. Tisztvislek.
Május 31. Tavaszi közgyűlés.
A gőzfürdő naponta reggeli 6 órától nyitva van; nők részére kedden és pénteken délután.

— A főjegyzői hivatal. Gróf Bethlen Miklós h. megyei főjegyző ma elfoglalta hivatalát.

— Házközösségi előadó A m. kir. belügyminiszter a házközösségi másodfoku előadói tandíj végezésével Kéler Akos tb. megyei főügyészt bízta meg.

— Izraelita isteni tiszteltet. A nagybeeskereki szinagógában a penteki isteni tiszteltet este 7 órakor kezdődik.

A „TORONTAL” tárczája.

Az erős asszony.

Irta: Bartók Mariska.

Fáj a fejem. A halántékom lüktet, a karjaim zsebbadtak s olyan lázas borzongás fut végig minden tagomon.

Indiskréciót követtem el s ime ez a büntetése. Egy szomorú históriát olvastam, olyan nagyon szomorú, a mitől elszorult az ember szíve, meglánsad a gondolkodása s olyan igazán érzi, milyen jó volna — nem lenni.

Izonyu kód volt ma ugy este felé, mikor Bannál már tele füstöltük a szobánkat, kimentünk egyet sétálni.

Szinte szét kellett szakítani azt a esürke, lomha nagy kódot, a lélegzetünket fojtotta. Egy utcai lámpa gyatra fénye erősen küzdött a kód ellen s homályos világában egy karóttve haladó párt láttunk.

A férfi öles ember, széles vállakkal s a menyire a felhajtott gallér látni engedte, férfias határozott vonásokkal. Az asszony kevés-el volt alacsonyabb, prémes kabátja feszesen simult természethez; olyan termet volt, a mit az ember soha sem hagy egy tekintetre és mindig eszébe jut a tökéletes ép es-asszony.

Gömbölyű vállal, sugár derékkal s azzal az ütemes ringó járással, a mit már kiküszöbölt a hosszú, férfias angol lépés.

Szorosan a férfihez volt simulva, szólanul mentek s a mint eléjük kerültek, Bán köszöntötte őket; szinte felriadtak az üdvözlésére, de barátságos hangon viszonzták. Megörültem, hogy Bán ismeri őket; pár lépést mentünk, mikor megkérdeztem, hogy kik?
— Az új ügyész, — felelt Bán s láthatólag nem volt közlékeny.

— Gyönyörű egy pár — folytattam, csak hogy más témára ne menjünk.

Bán még kedvetlenebb lett s blazirtan mormolta rá az „igen“-t. Kíváncsi lettem, tudni akartam a históriájukat.

— Honnan ismered őket?
— Gyerekkoruktól s másfél év előtt az asszonynak egy örökösödési perét vittem.

— Régi házások?
— Tán egy évesek.
— Szép az asszony?
— Ne légy kiálhatatlan, ha kíváncsi vagy, ismerkedj meg velük s meglátod, de ilyesmivel ne gyöörj.

A fantáziám fel volt csigázva a végletekig s képtelen lettem volna ennyivel megnyugodni s a barátság révén szerzett impertinenciával, kértem:
— Nem mondanád el a történetüket?
Bán megállt, szinte megbotrányozott hangon kérdezte:

— Hát kitől tudod, hogy történetük van?
— Tőled — lanyaran mosolyra húzta a száját s a bajusza alatt mormolta:

„Még mindig ostoba vagyok” s aztán fennhangon folytatta:

— Annak a férfinak ez a második felesége; az első egy bájos szőke asszony volt, egy rendkívül erős asszony.

— Nos? . . .
— Meghalt.

Mig felmentünk a lakására, elmondta, hogy az asszony érthetetlen makacssággal decemberben feljött San Remóból Budapestre s 11 nap múlva már ki volt terítve.

— Különben, ha érdekel, adek egy levelet abból megismered azt a szőke asszonyt.

Biztos kézzel nyult iróasztalának egyik gondosan elzárt fiókjába s kivette az ígért levelet, ide adta s barátságosan hangon mondta:

— Most már menj!
Kettesével ugrottam a lépcsőket, csak hogy minél hamarabb itthon és egyedül legyek.

Érthetetlen volt előttem, hogy én egy szép barna asszony felől kérd zösködöm s végre a história hőse egy szőke asszony lesz.

Kár volt sietnem. Most itt ülök, kábult fejjel, felzavart idegekkel; tulfeszített fantáziámban egy szőke és egy barna asszony élet-halál harczot vív s a második perczben összeölekeznek, a szőke odahajja fejét a másik gömbölyű vállára, szeméből könyek patakzanak, ez megszeretettel simogatja bodros fejét s csókolja haivány arcát.

A levél itt fekszik előttem az asztalon s mig fejemet a diván párnájához szorítom, elismételek minden szót, pedig csak egyszer olvastam el, de nem lehet soha elfelejteni:

Asszonyom!

Ne keresse az aláírást, mikor ezt a levelet olvasni kezdi. Hedda vagyok, ilyen bizonyosan van a rokonai, vagy barátai közt; én azok közül egyik sem vagyok s egy igen egyszerű véletlennek tulajdonítsa, hogy ezt a levelet írom önnek.

Asszonyom, én beteg vagyok. — Nem olyan beteg, a ki vákosok között fekszik, lázas rémeképtől sikoltva menekül, a ki eleped egy kerty friss vizért, a mely lehűti, meggyógyítja. Én nem fekszem párnák között; a láb csak két szép rózsát fest arcomra s a szememet ragyogóvá teszi, a miheha nagyon jól áll a vállcsipkes rózsaszín blouzom s egy pár asszony még meg is irigyli ezt a ragyogást. Sétálok minden nap úde, tavaszi légtől elkábult fejjel és mégis beteg vagyok.

Itt lakom San-Remóban, egy terrasszon egy magyar familiával, a kik közül senki sem beteg, csak a jeget, havat, kódot kerülgetik.

Soha sem beszélünk együtt, általában keveset beszélök, mert kimerit s oly nehéz nekem, tudja asszonyom, nem a szavakat megtalálni, de kifejtetni. A magyar szomszédaim hárman vannak: a ferj, egy szabócsi tősgyökeres magyar gentry, a feleség, egy szintén gentry asszony a régi mód-ból, minden érdekli és mindig hangosan beszél. És a lányuk egy körülbelül 22—23 éves asszony,

A hivatalos melléklet nélkül.

— **A főszolgabírói hivatal.** A központi járás főszolgabírói hivatala május elsejétől kezdve a melenczei-utca elején (Benkovics-féle gyógyszerár) van.

— **Bucus bankett.** A vármegye tisztikara távozó főjegyzője, a főispánná kinevezett Feilitzsch Berthold br. tiszteletére bankettet rendez a hó második felében, midőn Feilitzsch báró végleg elköltözik városunkból. A több éven át hű munkatárstól, majd szeretett főlehbvalótól a megye tisztikara ily uton óhajt elbucsuzni, ezzel alkalmat adva az új főispán minden tisztelőjének, hogy kifejezhesse tiszteletét és ragaszkodását a távozó előtt. A bankettre vonatkozólag fölvilágosításokat Keresztes Aladár m. alszámvevő ad.

— **Májusi ájtatosságok.** Szombaton folyt le az apáczakolostorban az első májusi ájtatosság, mely alkalommal a feldiszített kis kápolnát egészen megtöltötte Nagybecskerek város hölgyközönsége. Messinger Karolina k. a. Cherubin Ave Mariaját énekelte, a mit Wagner Nándor hitoktató kísért harmoniumon, Tolveth Anna k. a. pedig hegedűn, majd pedig a polgári iskola IV. osztályának növendékei énekeltek el Wagner hitoktatónak egy gyönyörű egyházi dalát.

— **A tanfelügyelő Zsombolyán.** Steinbach Antal kir. tanácsos tanfelügyelő a napokban megvizsgálta a zsombolyai községi népiskolát, hol mindent a legnagyobb rendben talált. A tanfelügyelő a szemle után megelégedését fejezte ki a tanítói karnak. Délben 80 terítékű lakomát rendeztek a tiszteletére, melyen természetesen számos sikerült tószat hangzott el.

— **Hymen.** Geiger Mór, a Fonciere biztosító társulat főhivatalnokja tegnap esküdt örök hűséget Hirsch Janka kisasszonynak, Löwné-Patzauer Hedvig bájos leányának.

— **Jegyzőválasztás.** A párdányi szolgabírói járásban fekvő Csebzsa községben a napokban jegyzőválasztás volt. 26 jelenvolt községi képviselő szavazott. Fleischer Elemér 18 szavazatot nyert, mienképpen az elnököl szolgabíró őt hirdette ki megválasztott jegyzőnek.

— **Halálozás.** Karcasai Matild k. a. kézimunkatanítónő, aki a pancsovai áll. elemi és felső leányiskolában 20 éven át működött ugy főlehbvalói mint a szülők legnagyobb megelégedésére, a napokban hosszas szenvedés után Budapestben elhunyt. A pancsovai állami elemi leány- és felső leányiskola tantestülete külön gyászjelentést adott ki.

— **Megei zsunralistika.** A Nagykikindán megjelenő „Torontáli Közlöny”, mely a „Felső Torontál” és „Kikindai Közlöny” egyesüléséből keletkezett, május elsejétől kezdve hetenként négyszer jelenik meg. Összintén örülünk lapársunk gyarapodásának, mert nemcsak a magyarság, de a tisztességes sajtó győzelmét üdvözljük e haladásban.

bánatos, mely szemekkel, hosszú gyászfátyolos kalappal, az urát gyászolja, a ki fél év előtt halt el.

Ma is kinn ültünk szokás szerint a széles terrasszon; az én hintaszékem a legsarokba s én úgy ültem, hogy a többiek nem láthattam. A két hölgy valami himzésen dolgozott, mikor az öreg ur a lapokat átvette a szolgálótól.

Egyszer egy nagyot üt öklével az asztalra s mély hangján megszólal: „na, lám, mégis csak ostoba fráter a sors.” Az asszonyok érdeklődéssel tudakozódtak e megdönthetetlen igazság újabb kijelentése miatt, s az öreg felolvasott egy két sorból álló hirt, melyben szárazon el volt mondva, hogy csónaply Kún István meghalt életének 37 és boldog házasságának 3 dik évében.

A fiatal asszony bágyadtan kérdezte:

— Hát ismerted?

— De ismertem ám, — felelte az öreg, — hét vármegyére szóló szépség a felesége. Bolond história volt az egész.

Gyönyörű szép lány volt Szemerédi Magda s remekbe teremtett szép férfi volt Ortvy Akos és a mi fő, nagyon szerették egymást. Akos akkor alügyész volt s Magdát nem nevelték szegény embernek.

Annak a szép lánynak hivatása volt az erősen megkopott Szemerédi czimert bearanyozni.

— Nos és bearanyozta?

— Felesége lett a göthös hadadi nábobnak, Kún Istvánnak; ott voltam véletlenségből az esküvőjén; soha szomorubb lakodalmat.

Magda halvány volt s sugar termete remegett az eskü alatt, mint a nyárfa-leveél. Egy fejjel nagyobb volt, mint a beteges Kún István, ki vágytól lázas szemekkel nézte folyton, míg az öreg Szemerédyné elégedett mosolytól, megelégedett arccsal bólingatta az ismerősök felé tollbóbitás fejét.

Es Ortvy Akos a fővárosba tette magát, nemrég hallottam róla, hogy megházasodott.

— **Eljegyzés.** Groszmann Zsigmond mérnök vállalkozó szép és kedves húgát Natáliát a napokban jegyezte el Novák Zsiga nagybittsei fakereskedő és fűrészmalom tulajdonos.

— **Elköltözött orvos.** Dr. Kovács Izó nagybecskereki orvos Budapestre költözött. A jeles képzettségű fiatal orvos a fővárosban mint asztma, szív- és vesebajok különleges orvosa fog működni.

— **Házasság.** Dr. Ruzsits György n. kikindai ügyvéd, kinek első felesége Brankovics patriárka leánya volt, oltárhoz vezette Szabadkán özv. Radisics N.-ét.

— **Érdekes lelet Nagy-Szent Miklóson.**

A felső torontáli ármentesítő társulat Szerb-Nagy-Szent-Miklós község határában fekvő Maros töltésének nagyobbításán dolgozó kubikusok — mint már említettük — a mult hét végén a vizimalmoknál földásás közben csontvázakra s téglalából épített széles falakra bukkantak. Levelezőnk a következőket írja még: A leletnek gyorsan elterjedt a híre Nagy-Szent Miklóson, de persze nagyitva, amennyiben azt híresztelték, hogy egy ezüst koporsót is találtak, sőt voltak olyanok is, akik azt kolportálták, hogy Attila vagy Arpád sírját fedezték fel. Az egészből annyi igaz, hogy a vizimalmokkal egy irányban húzódó új töltés mellett lévő domb kiásása alkalmával kettős — egy kisebb s egy szélesebb körvonalu — fél körben épített fal romjaira bukkantak, s e falak közepében számtalan csontvázat találtak földdel s laza tégladarabokkal vegyest. A további ásást beszüntették, úgy hogy a dombnak nagy része még épen áll, kiásott oldalán azonban tégladarabok s földdel vegyest még sok csontváz fehérlik elő. Az építmény bejáratára még nem akadtak rá. A falakban talált téglákról ítélve az építmény nem lehet régebb 300 évesnél, építési formájából következtetve róm.-kath. templom nem lehet, legalább nem valószínű, hogy az, mivel a kiásott épületnek bejárata északnyugat s hátsó része dél kelet felé esik. Ebből következtetik, hogy e helyen valami török mecset lehetett. Hogy az épület közepébe miként kerültek a kiásott csontvázak, e körülmény különféle kombinációkra adott okot, mert lehet az elesettek közös temetkezési sírja is, mivel azonban a csontvázakat nem egyedül, hanem föld és tégladarabok között találták, sokan azt is vélik, hogy a templom boltozatának a templomba menekültekre való leszákadása alkalmával vegyültek el a tégladarabok a csontvázakkal. Nagyon ajánlatos volna mindenesetre az ásások folytatása, azonban szakfelügyelet mellett, mert eddigelé is ugyszólva széthurcoltak mindent, a mit találtak, nem ki-mélve a csontvázakat sem.

— **Postatisztek lakomája.** A nagybecskereki posta és távirahivatal tisztikara sikerült lakomát rendezett szombaton este a Klein-féle vendéglőben a május elsejével kinevezett és előléptetett kartársak tiszteletére. A lakomán, mely a legkedélyesebb hangulatban folyt le mindvégig, az első felköszöntőt Kalapsza Jenő mondta Vudý Görgyre a népszerű felügyelőre. Tósztot mondtak még Alexich Milánra, a többi előléptett tisztviselőkre, továbbá Pethő postaigazgatóra, és más egyebekre.

— **Vásár.** A párdányi országos vásár, mint lapunkat értesítik, folyó évi május hó 16 án tartatik meg.

— **A tűzoltók ünnepéje.** Mint említettük, a nagybecskereki önk. tűzoltótestület folyó év május hó 4 én tartja meg fennállásának 25 éves jubileumával egybekötött Florián védszentje ünnepélyét következő sorrendben: I. Reggel 10 órakor isteni tisztelet. II. D. e. 11 órakor az V., X. és XV. éves szolgálati érmek ünnepélyes fel-tüzése. III. 12 órakor díszgyakorlat a mászóház udvarán. IV. D. u. 1/2 órakor közös ebéd a kaszinó nagy termében. Ezen ünnepélyen az összes alapító, pártoló és választmányi tagokat szívesen látják.

— **Nagy idők tanuja.** Fogynak, ritkulnak a sorok... Április hó 25 én hunyt el Sándor-egyházán Szilágyi János tor.-vásárhelyi születésű 48-49 es honvédőrmester, aki Bem táborában zászlótartó volt és 37 ütközetben vett részt. Temetése hétfőn ment végbe óriási részvét mellett. Fa István ev. ref. lelkész az elhunyt vitéz honvéd koporsója fölött megható imát mondott. A megboldogult 68 évet élt. Béke és áldás porain!

— **Az idő.** Május, a virágfakadás, a hurczokodás és a szocialisták ünnepi hónapja, a milyen szépen kezdődött, éppen olyan csúnyán folytatódott. Ez a csunya azonban nagyon is relativ fogalom, mert hányan vannak olyanok, akiknek tetszik az olyan idő, mikor a természet kedveskedik égzengéssel és villámlással, melynek fényzalagja átfut a fél égbolton és olyan kedves záporosóval, mely dió nagyságu buboréket paskol fel a kövezeten. Ez már aztán májusi megnyitó. Mikor egy-két óra alatt arany napfény és langyos zápor kinyitják a virágbimbókat, életre keltik a fák levelei alatt a langyos tavasz apró rovarjait és a zápor után pillangók szállódnak a virágágyak fölött, melynél tarkábbak és vizezebbek csak a női napernyők voltak, amelyek alatt a májusi kirándulók a dörgéstől és villámlástól kissé szepegeve húzódtak meg meglepetten a házak kapui mögött s akiket a szabadban talált a zivatar, hát a fák alatt.

— **Egy kis gyermek halála.** Rémes halállal halt meg Szőregben egy kis gyermek. Hodi Andrásné, a ki a konyhában ebédet főzött, ki-

az egyik nővérem 16 éves volt, mikor meghalt, Irén tizenhatsz és én már Mathusalemi kort érek, gondolja meg asszonyom, már huszonegy éves vagyok.

Asszonyom, beteg vagyok, nagyon beteg. Itt kezdetét veszi a sors kaczerkodása.

Ortvy Akos engem boldoggá tett a szerelmével, nagyon boldoggá, tudom, még gondolatban sem csalt meg.

Asszonyom, én beteg vagyok, nagyon beteg. Ah, ugy szeretném önt ezzel szomorúságban megvigasztalni s ha látná, az én átlátszó lényemet, elhiuné, hogy beteg vagyok.

Most mindig erre gondolok; tudom nem sokára ott fekszem már a magas ravatalon, lecsukott szemekkel, összekulcsolt kezekkel és Ortvy Akos, ez én édes jó uram, megfog siratni, de már nem jöhetek vissza, hiába hiv.

Még soká lesz önkénel ott tavasz, én soh' sem féltém a téltől, de már nem is tudom milyen, oly régen nem láttam, de most meg fogom nézni.

Tudja, asszonyom, akarom, meg akarom mutatni a sorsnak, hogy én is tudok kaczerkódni és segítségére leszek.

Ha majd meghalok, ne sirasson meg, boldog, nagyon boldog asszony voltam és asszonyom, figyeljen rám, akarom, hogy Ortvy Akos mindig boldog legyen.

Hedda.

Másnap elvittem Bának a levelet; most már ő kérdezte:

— Nos?

— Erős, csodálatosan erős volt!

— Es a másik, — gyöngé.

Jó barátja voltam, a kire minden titkát rábízta, ezt a levelet is. Meggyászolta ezt az asszonyt, szentnek tartotta, siratta s mikor már teljesen elkábitott az idealizmusával, hogy szívem, nevem, vagyonomat akartam lábai elé tenni — akkor felesége lett — Ortvy Akosnak.

Asszonyom, ez az Ortvy Akos az én férjem s az az özvegy Kun Istvánné — ön.

Az öreg ur, ostoba fráternek nevezte a sorsot, én csak szépségesnek tartom, mint egy duzzogó szép asszonyt, akinek az utolsó szava mégis csak édes.

Kaczer játék volt tőle, hogy elválaszson két szívet, mely együtt, egymásért dobogott, hogy ismét összehozza azt a megnevezhetlen lángot, erősebbre szíva a próba által.

Asszonyom, ne húzza összebb nyaka körül sötét, özvegyi fatylát és nem is kívánom, hogy gyöjjon.

Istenem, hisz én is asszony vagyok, tudom mi a boldogság.

Tudom, hogy özvegyi fátylanak árnyában néha megjelen egy daliás férfi-alak, és ön tán elfojtott felindulással, irigységgel gondol arra a nőre, aki annak a tökéletes férfinak a felesége; asszonyom, az a feleség — én vagyok.

A mint a tollat vezetem a papíron, látom keskeny, kék eres kezem t, mit a semmittevés pubán finoman hagyott; aztán visszagondolok a tükrömre, honnan egy halvány arc tekint felém, nagy, lázas szemekkel, halántékain remegő kék erekkel.

Es ebbe a csendes, üde, balzsamos levegőbe, virágos lombok sutogásába, madarak csi csergésébe egy egy halk köhintés vegyül; asszonyom, beteg vagyok, nagyon beteg.

On most tölem egy nagyelkü tettet vár; elgondolja, hogy ez az asszony most elvállik az uratól, hogy saját fantáziája szerint mártyr legyen.

Hahaha, asszonyom, ön csalódik. En egoista vagyok s Ortvy Akost nagyon szeretem.

Az ön üde arca elhervadhat, ragyogó barna szeme elhomályosulhat a sok sirástól sugar magas termete összeeshet és én még sem mondom le Isten, törvény, vagyon és véletlen adta jogomról.

Es Isten tudja, meddig élhetek még. Ilonka.

ment az udvarra, hogy vizet hozzon a kútról, s azalatt kis gyermeke, a ki mellette mászkált, az alacsony tűzhelyről magára rántotta a forró levest, a mely a mellét, hasát annyira leforrázta, hogy még az nap kiszívott. A szerencsétlen anya ellen a vizsgálatot megindították.

— **A fegyver.** Sok bajt okozott már apró gyermekek között a fegyver, de azért a szülők nagy része mégsem okul a példákön és a legveszedelmesebb eszközt olyan helyre teszi a lakásában, a hol hozzáférhet a gyerek. Sárafalván Popesz Iliá román fiú több gyermektársával a minap katonádit játszott, s hogy a játék harcias színezetét emelje, magához vette apjának rozsdás pisztolyát. Mikor aztán sorakozott a kis sereg, a Popesz fiú löni akart, a rozsdás pisztoly azonban csütörtököt mondott. A fiuk kíváncsián tolokodtak társukhoz, hogy megtudják, miért nem sült el a fegyver. E közben a pisztoly eldőrdült és az egész löveg O. sa Riszta arczata furódott.

X Az „Osztály-Sorsjáték.” Most, hogy a törvényhozás intézkedése folytán a kis lotto elitörlesztésével hazánkban a nagy előnyök és nyereséi esélyeket nyújtó osztály sorsjáték fog életbe lépni, igen életre valónak, hasznosnak és időszórónak tartjuk Az „Osztály Sorsjáték” című szaklapnak megjelenését. E lapot, mely mint címe is mutatja, legfőképpen az új osztály sorsjáték ismeretelésének van szentelve, a legkiválóbb szakemberek szerkesztik. Az „Osztály Sorsjáték” című lap minden hó 15-ik és 15-ik napján fog megjelenni és hasznos, sőt nélkülözhetetlen utmutatók vezetése lesz mindazoknak, a kik az osztály-sorsjáték iránt érdeklődnek. Es kelle mondanunk, hogy ez intézményünk már a legközelebbi napokban meghonosítatik, a legszélesebb körököt fogja érdekelni. Mert az osztály-sorsjátéknak, mely pedig oly hathatós közgazdasági tényező lesz, a lényegébe még oly kevesen hatoltak be nálunk, oly kevesen ismerik annak előnyeit, módjait, rendszerét, hogy igen hézagpótlónak tekintendő. Az „Osztály-Sorsjáték” című szaklap, mely egy a nagyközönségnek, mint az osztály sorsjegyek elárúsításával foglalkozóknak, az osztály sorsjátékra vonatkozó minden fölvilágosítást és magyarázatot meg fog adni. Az elárúsítók részére, kik szintén tájékozatlanul néznek az új sorsjáték iránt, meg éppen nélkülözhetetlen organum lesz Az „Osztály-Sorsjáték” című szaklap, mely a kis lotto elitörlesztésével megkárosított elárúsítók érdekeinek megóvását is egyik főcéljául tűzte ki. Az „Osztály-Sorsjáték” cz. lap, a felévi huzások ideje alatt naponként, a huzások után 1-2 órával megküldi előfizetőinek az aznap hiteles huzási lajstromot és ezenkívül előfizetői részére kitűnően szerkesztett szerkesztői postájában mindennemű fölvilágosítást megad. Végül Az „Osztály Sorsjáték” cz. lap nélkülözhetővé fog tenni minden más sorsjegy huzási lap járatását, mert nemcsak az osztály sorsjáték, hanem valamennyi nálunk forgalomba levő sorsjegy huzásait pontosan fogja közölni. Az „Osztály Sorsjáték” cz. lap előfizetési ára a huzási lajstromok naponkénti megküldésével (ami évente körülbelül 50 nap) egész évre 3 frt, félévre 2 frt. Az előfizetési pénz Az „Osztály Sorsjáték” kiadóhivatalához, Budapest, VI, Teréz-körút 18. sz. a. küldendő.

Irodalom és művészet.

— **Halmayék Nagy-Szent-Miklóson.** A mult héten megirtuk levelezőnk nyomán, hogy Halmay Imre színigazgató társulatával N.-K.-i kindáról N. Szt Miklósr a megy. Az igazgató most a tervezett hat előadást egy általa kiadott színházi jelentésben következőképp állapítja meg: Május 11-én megnyitótul a Bányamester, aztán sorrendben Szegény Jonathan, Három Kázmér, Vigéczek, Az államtikár ur, Gyimesi vadvirág. A hat előadandó darab közül négyet még nem adtak elő Szentmiklóson. Az előadások — mint előbb is megjegyeztük — telt házra számíthatnak, főleg azonban az egy hónapos nyári szünet után — Peterdy — megsínyli.

— **A népszínház új darabja.** A budapesti népszínházban pénteken este mutatták be Abonyi Lajosnak „Férfi sorsa az asszony” című új népszínművét. A darabról nem olvasunk feltétlenül dicsérő bírálatokat. A kritikusok kiemelik, hogy az új népszínműnek abban van a legnagyobb fogyatkozása, hogy novellából, novellai észjárásból és az abban szokásos eszközökkel van fölépítve a cselekmény. Így aztán nem csoda, hogy megrövidül a drámaiság, a lélektani analízis hol nagyon el van nyújtva, hol meg éppen ségkel elmarad. A fordulatok nincsenek kellően előkészítve, a cselekmény folyása lassú és vontatott, a végkifejlés pedig nagyon, nagyon naiv. De kárpótól sok tekintetben ezekért a fogyat-

kozásokért a mindig szép, magyaros és költői nyelv, amelynél szebbet és egyszerűbbet egyetlen népszínműírónk sem használ. Kárpótól sokszor a sikerült jellemzés is — nem ugyan a főalakoké, hanem az epizód szereplőké. Egy falusi fuvaros, egy korbély falusi gazda és fia, akik lopásból élőködnek, a hagyományos vén lány, a falusi uraság német lakája mindannyian az életből vannak véve és azért hatnak is. A premier közönség jól fogadta az újdonságot.

Táviratok

Országgyűlés.

(A képviselőház ülése május 2-án.)

Budapest, május 3. (A „Torontál” eredeti távirata.) A képviselőház ma délelőtt rövid ülést tartott, melynek napirendjét a szombaton elfogadott három törvényjavaslat harmadszori olvasása és a budapesti telefon államosításáról szóló törvényjavaslat képezte.

Schlauch aranymiséje.

Budapest, május 3. (A „Torontál” eredeti távirata.) Nagyváradról telegrafálják: Schlauch bibornok tegnap 9 órakor mondotta aranymiséjét, mely előtt a jubilálás remek ékeszszóval prédikációt mondott. A mise végeztével ismét küldöttségeket fogadott. Délben 130 terítéki ebéd volt, melyen részt vettek a magas vendégek, köztük Dániel Ernő kereskedelemügyi miniszter, a küldöttség vezetői s a város és megye főbb tisztviselői. A diszebednél a püspök poharát XIII. Leo pápára és Ferenc József királyra emelte, a kik előtt — ugymond — mélyen hajol meg minden magyar katolikus.

A kvóta.

Budapest, május 3. (A „Torontál” eredeti távirata.) A magyar és osztrák kvótabizottságok kiküldöttjei tegnap három órán keresztül tárgyaltak a kvóta ügyében. Mint az O. E. értesül, a tárgyalások nem vezettek eredményre. A magyar kvótabizottság ma délelőtt összegyűlt, hogy meghallgassa a kiküldöttjei jelentését.

A tözsdéről.

Budapest, május 3. (A nbeckereki Lloyd társulat távirata.) Kötöttett buza őszire 6.95—96, buza júniusra 7.54—55. tengeri május-júniusra 3.36—37, tengeri július-augusztusra 3.51—53, zab őszire 5.00—42, repce 10.30—40. Buzában a kínálat gyenge, vételkedv korlátozva, forgalom néhány ezer mm. Az árak tartósak.

Nyilttér.*

Azon alkalomból, hogy lakhelyemet Nagybecskerekéről Budapestre, Andrassy ut 47. szám alatt áthelyeztem, mindazon barátaim és betegeimnek, kik hét évi orvosi működésem alatt bizalmukkal és szeretetükkel megtiszteltek, ez uton mondom legbensőbb köszönetemet és bucsuzok el tőlük azon kérelemmel, hogy ezen kitüntető ragaszkodásukat budapesti orvosi működésem alatt is fentartsák számomra.

Egyszersmind értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy Budapestben mint az **asthma, sziv- és vesebajok, hólyag- és bőrbántalmak különleges orvosa** működöm és földemeinek nemcsak ezen szakmákban szolgálók legkészségesebben orvosi tanácsommal, hanem oly alkalommal is szívesen tájékoztatom őket, ha más betegségeknél tanárokat vagy specialistákat akarnak fölkeresni.

Kiváló tisztelettel

467—1.1

Dr. Kovács Izó,

* Aze rovat alatt közöltékért nem vállal felelősséget a szerk.

VASUT-ÜGYEK.

Magyar kir. államvasutak.

Hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága nyilvános ajánlati tárgyalást hirdet a Dombóvár állomáson előállítandó következő épületek és építmények, ugy mint:

Egy tiz állású mozdonyszin, egy iroda és lakóépület, egy külső kettős tisztító gödör és daru akna, valamint egy mozdonyfordító korong-alapzat létesítésére szükséges munkák végrehajtására.

A tervek, a költségvetések, az egységárjegyzék, a szerződési tervezet, az ajánlati minta, a pályázati feltételek, valamint a munkák végrehajtásához kötött feltételek, Budapestben, a magy. kir. államvasutak igazgatóságának magasépítményi ügyosztályában (Teréz-körút 56. III. em. 13. ajtó) és Zagrábott az üzletvezetőség pályafenntartási osztályában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Az ajánlatokat legkésőbb 1897. évi május hó 25-én déli 12 óráig kell benyújtani, aluli ott igazgatóság építési főosztályánál (Teréz-körút 56. sz. II. em. 10. ajtó.)

Az ajánlatokat 50 kros, az ajánlat mellékleteit ivenként 15 kros bélyeggel ellátva, lepecsételve és a következő felirattal kell benyújtani: „Ajánlat a dombóvári új vontatási telep épületeinek előállítására.”

Csak az összes munkákra tett ajánlatok fognak figyelembe vétetni.

Az ajánlat benyújtását megelőző napon vagyis 1897. évi május 24-én déli 12 óráig 2300 azaz kettő ezer háromszáz o. é. frt. bánt pénzt kell a magy. kir. államvasutak központi főpénztáránál, Andrassy ut 75. sz. földszint, akár készpénzben, akár állami letétekre alkalmas értékpapirokban letenni.

A bántpénzről szóló letétjegy az ajánlatához nem csatolandó.

Az értékpapírok legutóbb jegyzett árfolyam szerint számíthatnak, de névértéken felül számításba nem vétetnek.

Csak idejkorán beérkezett írásbeli ajánlatok szolgálhatnak a tárgyalás alapjául.

Posta útján beküldött ajánlatok és bántpénzek térti vevénynyel adandók fel.

Budapestben, 1897. évi április hóban.

Az igazgatóság.

(Utánnomtat nem díjaztatik.)

Magyar királyi államvasutak.

Hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága nyilvános ajánlati tárgyalást hirdet a szolnoki műhelytelepen előállítandó műhelyépületek létesítésére szükséges építési munkák végrehajtására.

A tervek, a költségvetés, a szerződési tervezet, az ajánlati minta, a pályázati feltételek, valamint a munkák végrehajtásához kötött feltételek Budapestben a magy. kir. államvasutak igazgatóságának magas építményi ügyosztályában (Teréz körút 56. II. lépcső IV. em 27. sz. ajtó) és Aradon az üzletvezetőség pályafenntartási osztályában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Az ajánlatokat legkésőbb 1897. évi május hó 4-én déli 12 óráig kell benyújtani alólírott igazgatóság építési főosztályánál (VI, Teréz-körút 56. sz. II. em. 10. ajtó).

Az ajánlatokat 50 kros, az ajánlat mellékleteit ivenként 15 kros bélyeggel ellátva, lepecsételve és a következő felirattal kell benyújtani: „Ajánlat a Szolnokon létesítendő műhelyépületek munkáinak előállítására.”

Csak az összes munkákra tett ajánlatok fognak figyelembe vétetni. Az ajánlat benyújtását megelőző napon 1897. évi május hó 3-án déli 12 óráig 4000 azaz négyezer o. é. forint bánt pénzt kell a magy. kir. államvasutak központi főpénztáránál (Andrassy ut 75. sz. földszint) akár készpénzben, akár állami letétekre alkalmas értékpapirokban letenni. A bántpénzről szóló letétjegy az ajánlatához nem csatolandó.

Az értékpapírok a legutóbb jegyzett árfolyam szerint számíthatnak, de névértéken felül számításba nem vétetnek.

Csak idejkorán beérkezett írásbeli ajánlatok szolgálhatnak a tárgyalás alapjául.

Posta útján beküldött ajánlatok és bántpénzek térti vevénynyel adandók fel.

Budapest, 1897. évi április hóban.

Az igazgatóság.

(Utánnomtat nem díjaztatik.)

Hirdetések.

24337 szám, 1897.

458-3.1

Pályázati hirdetmény.

Torontál vármegye törvényhatóságánál a vármegyei főjegyzői állás megüresedvén, arra, valamint az ennek következtében még tán megüresedendő tiszti állásoknak folyó évi május hó 31-én tartandó rendes tavaszi közgyűlésen választás útján leendő betöltése céljából, ezennel pályázatot hirdetek.

A megyei főjegyzői állással évi 2000 frt fizetés van egybekötve.

Felhivom mindazokat, kik ezen állásra, a megyei szabályrendelet szerint javadalmazott egyéb megüresedő állásokra pályázni óhajtanak, hogy az 1883. évi I. t.-cz.-ben előírt minősítést igazoló okmányokat pályázati kérvényük kapcsán folyó évi május hó 30-ig Rónay Jenő kir. tanácsos, főispán ur ő Méltóságához annál is inkább benyujtsák, mert az elkészen érkezett folyamodványok figyelembe vételni nem fognak.

N. Becskerek, 1897. április hó 29. én.

Dr. Dellimanics,
alispán.

14155. 14156. szhoz. 897. Torontál vármegye árvaszékétől

Árverési hirdetmény.

Torontál vármegye árvaszéke közhírré teszi, hogy néhai Dudvarszky Gábor után maradt kiskoru gyermekek tulajdonát képező, a padei 115. sz. tjkvben (330-331) hr., a padei 328. sz. tjkvben A. I. (111-113) és 1005/d. hr., a padei 474. sz. tjkvben 110/a hr., a barnaháti 1 sz. tjkvben (387/a-391) hr., a peszéri 2 sz. tjkvben (35-36) hr., a barnaháti 6. sz. tjkvben A. I. 25. (96/b 33), 34/a, 65/b, 364, (369-371) hr. sz. a. felvett ingatlanok a velük járó uri jogokkal és a rajta levő gazdasági épületekkel együtt 135000 frt kikiáltási ár mellett Szerb Padé községhezánál 1897. évi május hó 8-án d. e. 10 órakor nyilvános árverésen eladtnak és hogy az árverési feltételek az árvaszéknél, Szerb és Magyar-Padé, valamint a szomszédos községek községhezánál és Nagykikinda városházánál bárki által a hivatalos órák alatt betekintheők.

N.-Becskereken, 1897. ápril 28. tartott ülésből.

456-3.1

Mihalovits,
árv. elnök.

Irnok,

kinek szép magyar és német kezeirása van, alkalmazást nyerhet azonnal az izraeli hitközség titkári hivatalában.

451-3.2

Árverési hirdetmény.

Közhírré teszem, hogy a vagyonbukott Adamovics Gligor csődtömegéhez tartozó, és a csődleltár 1-től 120 tétel száma alatt felvett 235 frt 81 krnyi könyv, továbbá a csődleltár 121-200 tétel száma alatt felvett gabna nemüekből álló, leltárilag 796 frt 57 kr-ra becsült követeléseket a csődválasztmányának 1897. ápril hó 5-én hozott határozata folytán nyilvános árverésen, Idvoron, a község házában el fogom adni.

Az árverés megtartására határnapul 1897. évi május hó 17 ik napjának délelőtti 9 óráját tűzöm ki, mely határnapon a követelések készpénz fizetés mellett, a becsértéken alul is el fognak adni.

Kelt Perlaszon, 1897. évi ápril hó 25. én.

465-1.1

Török,
ügyvéd, tömeggondnok.

2107. sz. 1897.

T.-Kanizsai járás főszolgabírájától

Pályázati hirdetmény.

Torontál vármegye ujszentiváni körjegyzőségénél a 400 frt évi fizetéssel javadalmazott segédjegyzői állás megüresedvén, arra ezennel pályázatot hirdetek, felhivom mindazokat a kik ezen állást elnyerni óhajtnak, szabályszerűen felszerelt kérvényeiknek 1897-ik évi május hó 14-ig leendő benyújtására a választás folyó évi május hó 15-én d. e. Ujszentiván községhezánál fog megtartatni.

T.-Kanizsán, 1897. április hó 28.

466-2.1

Tallán,
főszolgabíró.

Eladó üvegfal.

Házam építésénél fölslegessé vált egy igen jó állapotban levő üvegfal, van rajta 66 ablak, egy kettős és egy egyes ajtó. A legjutányosabban eladom.

450-2.1

Daun Gyula.

7622. számhoz. 1895.

442-3.3

Hirdetmény.

A nagyméltóságú kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur 1895. évi november hó 16-án kelt 79802/I. szám alatt kelt magas rendeletével a török-kanizsa-kiszombori törv. hat. közut 14.956-15.497 km. szakaszának kiépítéséhez Oroszlámos község határában szükségelt földterületekre nézve a tárgyalás f. évi május hó 25. én d. e. 9 órakor Oroszlámos községben (község házában) fog megtartatni.

Felhivatnak tehát az érdekelt felek,

hogy fenti időre kitűzött tárgyaláson annál inkább megjelenjenek, minthogy a bizottság a kisajátítási terv megállapítása felett akkor is érdemileg határoz, ha az érdekelt felek közül senki sem jelenik meg.

A kisajátítási tervrajz és összeírás Oroszlámos községhezánál 15 napi közszemlére kitétetek.

N.-Becskerek, 1897. évi ápr. hó 13-án
Torontálmege közig. bizottsága.

Rónay,
főispán.

2319. szám 1897.

447-3.3

Pályázat.

Torontál vármegye R.-Kécsa községében elhalálozás folytán üresedébe jött a 400 frt, időközbe na képviselőtestület által 500 frtra felemelt évi fizetéssel nyugdíj-képes segédjegyzői állásra pályázatot nyitok. Pályázni óhajtok szabályszerűen felszerelt és eddigi működésüket igazoló kérvényüket alulírotthoz f. é. május hó 31-ig tartoznak bemutatni. A választás f. é. június hó 1-én d. e. 9 órakor Román-Kécsa községhezánál fog megejtetni.

Csene, 1897. évi április hó 27-én.

Uzbascics Gaspár,
főszolgabíró.

Hirdetések

felvételnek

e lap kiadóhivatalában.

Villanyvilágítás.

Összeköttetésben a legelső cégekkel, melyek a villanyvilágításhoz szükséges eszközöket előállítják, azon helyzetben vagyok, hogy

villanyvilágítási bevezetéseket

a legjutányosabban eszközölhetek, mely célra elsőrendű szakérők állnak rendelkezésemre.

Raktáron tartok mindenféle a villanyvilágításhoz szükséges tárgyakat, u. m. csillár, lámpa, izzólámpa stb., melyekkel a legnagyobb igényeket is kielégíthetem.

Szíves megbízásokat készséggel teljesítek.

Tisztelettel

NOVÁK J. C.
üveg- és porcellánkereskedése.

432. 3-3

Alapított 1858.

Budapesti Szivattyu- és Gépgyár Részvény-Társaság

(ezelőtt WALSER FERENCZ)

Budapesten, VI. ker., külső váczi-ut 45. sz.

Sürgőnyezim: SZIVATTYUGYÁR BUDAPEST.

GYÁRT:

mindenféle gőzgépet, Schmidt-féle forrgőzmotorokat (40% szénmegtakarítás), Keretfü részeket, körfűrészeket és csertöröket. Gőzkazánokat, előmelegítőket, tartányokat. Mindenféle szivattyukat gőz-, szij- és kézi-hajtásra, valamint villamos üzemre. Artézi kut-felépítményeket vasból. Tűzfecskendőket és vízszállítókat, tűzoltósági felszerelési tárgyakat. tisztasági szereket, öntöző-kocsikat, sárkaparó- és seprőgépeket és uthengereket. Egészségügyi szereket, mint gőzfertőtlenítő készülékeket és teljes fertőtlenítő telepeket, pöczegődör tisztító készülékeket. Vas- és ércöntvényeket, harangokat. Keményöntésű aczélfelületű tűzrostélyokat egyenes és kigyalakban, valamint polygon rostélyokat.

LÉTESIT: vízműveket, csatornázásokat, vízvezeték és légszeszberendezéseket, központi fűtéseket.

Árjegyzékek és költségvetések ingyen és bérmentve küldetnek.

197-40.13